

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

Ekström, Emil
Tel: 010-698 15 91
emil.ekstrom@naturvardsverket.se

BESLUT
2016-04-07 Ärendenr:
NV-01209-16

Beslut om skydds jakt efter vikaresäl för 2016

Beslut

Naturvårdsverket beslutar att tillåta skydds jakt efter 100 vikaresäl.

Skydds jakten får endast ske efter vikaresäl som befinner sig inom 200 meter från en plats där fiske bedrivs och där vikaresäl orsakat skador på fiskeredskap eller tagit fångst från redskapen.

Skydds jakten får ske från stillaliggande båt med motorn igång.

Vid sidan av klass 1 ammunition får även kulammunition av klass 2 användas.

Detta beslut ska delges med kungörelsedelgivning och gälla även om det överklagas.

Villkor för skyddsjakten genomförande

Jakttid

Skyddsjakten får ske under tiden från och med den 1 maj till och med den 31 december 2016.

Jaktområde

Skyddsjakten får ske inom svenskt territorialvatten inom:

- Norrbottens län
- Västerbottens län

Undantagna områden

Inom jaktområdet kan det finnas skyddade områden där andra regler för skydds jakt efter säl gäller. Det kan exempelvis vara sälskyddsområden, Natura 2000-områden, eller naturreservat. Länsstyrelsen i aktuellt län kan lämna information om var sådana områden finns och vilka regler som gäller där.

Ingen skydds jakt efter säl får med stöd av detta beslut ske inom nationalparker.

Inom vissa områden, som inte omfattas av annat områdesskydd, sker inventering av sälar under våren. För dessa områden tillåts endast skydds jakt efter vikaresäl under tiden från och med den 16 juni till och med den 31 december 2016:

Norrbottens län

Vidbrännan

Västerbottens län

Lördagshällan
Yttre Järnäsgrund

Antal vikaresälar som får fällas

Totalt får 100 vikaresälar fällas under skydds jakten. Antalet fördelas enligt följande mellan länen:

Norrbottens län 70

Västerbottens län 30

Vem som får jaga

Den som jagar vikaresäl från båt ska ha gått utbildning i säljakt. Utbildningen ska vara organiserad av jägarorganisation i Sverige eller Finland.

Den som jagar ska betala viltvårdsavgift för statligt jaktkort.

Jaktmetod och tillåtna jaktmedel

Skyddsjakten får bedrivas:

- från land
- från is
- från konstruktion som är fäst på botten
- från stillaliggande båt (antingen med motorn på eller av)
- med typgodkänt fångstredskap

Vid jakt med gevär får vid sidan av kulammunition av klass 1 skyddsjakten även ske med ammunition av klass 2.

Kontakta Naturvårdsverket innan och efter skyddsjakt***Innan skyddsjakt***

Den som avser att bedriva skyddsjakt efter vikaresäl ska närmaste vardag innan jakten genomförs kontakta Naturvårdsverkets kundtjänst eller besöka webbplatsen för att få information om hur många vikaresälar som återstår av antalet som tillåtits i det aktuella länet och för att få information om provtagning fortfarande ska ske från fällda sälar i det aktuella området. Se nedan under ”Upplysningerar” för kontaktuppgifter till Naturvårdsverket.

Efter skyddsjakt

Den som fällt säl under skyddsjakt ska meddela detta till Naturvårdsverkets kundtjänst via telefon eller e-post så snart som möjligt men senast närmaste vardag efter att en säl fällts.

Dessa uppgifter ska lämnas:

- Skyttens namn, adress, telefonnummer och e-postadress
- Tidpunkt då säl fällts
- Position där säl fällts i WGS84-format (eller annat likvärdigt format) och var denna position är i förhållande till närliggande känd plats (exempelvis ort, ö, fyr, vattenområde eller motsvarande)
- Uppskattat avstånd mellan position där säl fällts och plats där fiske bedrivs
- Om säl bärgats och om provtagning genomförts

Bärgning och provtagning

Fällda vikaresälar ska så långt som möjligt bärgas. Om vikaresäl fällts och har kunnat bärgas under tiden från och med 1 maj 2016 till och med 31 juli 2016 och är över 100 cm lång (från nos till svanspets) ska följande prover tas och skickas in till Naturhistoriska riksmuseet:

- Underkäke
- Reproduktionsorgan (inkl. ev. foster) från honor, enbart testiklar från hanar
- Remsa av späck och hud (några cm bred och ca 30 cm lång, ca 200 gram)
- En bit lever ca 200 gram

Alla vikaresälar som fälls under tiden från och med 1 augusti 2016 till och med den 31 december 2016 och kunnat bärgas ska skickas in hela till Naturhistoriska riksmuseet.

Ingen provtagning ska göras och inga prover ska skickas in utöver vad som anges ovan. Ersättning för provtagningen kommer endast utgå för den provtagning som ska ske enligt ovan.

Handledning och instruktioner för provtagning finns tillgängligt genom Naturvårdsverkets kundtjänst och webbplats (se under ”Upplysningar”).

Bakgrund

Naturvårdsverket kan besluta om skydds jakt efter säl på eget initiativ eller efter ansökan från enskilda. Naturvårdsverket har utrett behovet av skydds jakt efter vikaresäl. Ärendets handläggning har innefattat samrådsmöte den 20 januari 2016 där representanter för länsstyrelser, Sveriges lantbruksuniversitet, Havs- och vattenmyndigheten och Naturhistoriska riksmuseet medverkade. Naturvårdsverket remitterade den 9 mars 2016 frågeställningar i ärendet till berörda länsstyrelser, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges Lantbruksuniversitet och Jordbruksverket. Naturvårdsverket har mottagit svar och synpunkter från remissinstanserna såväl som andra berörda.

Skäl för beslutet

Aktuella bestämmelser

Naturvårdsverket får på eget initiativ besluta om skyddsjakt efter säl för att förhindra allvarlig skada på fiske om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Detta framgår av 23 a och b §§ jaktförordningen (1987:905).

I beslut om skyddsjakt ska det enligt 9 b § jaktförordningen anges

- vilka arter som berörs och antalet djur som får fällas,
- vilka medel och metoder som får användas,
- vilken tid och vilket område som avses,
- de villkor som i övrigt behövs för att så långt som möjligt undvika skador eller olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd, och
- den kontroll som kommer att ske.

Naturvårdsverket kan med stöd av jaktförordningen 24 d § tillåta jakt från motordrivna fordon, exempelvis båtar, vilket annars är förbjudet enligt 31 § jaktlagen (1987:259).

Naturvårdsverket kan med stöd av 43 § i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt tillåta att skyddsjakt efter säl även får ske med klass 2-ammunition. Enligt 16 § samma föreskrifter får annars bara kulpatroner av klass 1 användas för jakt efter säl.

Med stöd av 59 § jaktförordningen får Naturvårdsverket besluta att ett skyddsjaksbeslut ska gälla även om det överklagas.

Om en obestämd krets ska delges ett beslut får det enligt 49 § delgivningslagen (2010:1932) ske genom kungörelsedelgivning.

Skyldigheter som följer av Sveriges EU-medlemskap

Vikaresäl finns med i det så kallade art- och habitatdirektivet, bilagorna 2 och 5 till rådets direktiv (92/93/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter. Det innebär bland annat att Sverige måste säkerställa att jakt efter vikaresäl är förenlig med upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för arten.

Naturvårdsverkets bedömning

Förhindrande av allvarlig skada

Havs- och vattenmyndigheten m.fl. har i yttrande till Naturvårdsverket lämnat uppgifter om de skador som vikaresäl (och knubb- samt gråsäl) orsakar fisket. Även om antalet fiskare som rapporterade sälskador under 2015 är något färre än året innan så är skadorna fortfarande mycket omfattande. Havs- och vattenmyndigheten rapporterade i december 2014 att total ekonomisk skada beräknat på infiskningsvärde enligt loggböcker och kustfiskejournaler uppgår till ca 33,3 miljoner kronor per år. Skadorna har inte minskat under 2015 och inget talar för minskade sälskador under 2016.

Naturvårdsverket har mottagit flera rapporter om att påverkan från vikaresäl är mycket stor på fisket, framför allt i Norrbottens län men även i Västerbotten. Omfattningen av skadorna varierar under året men Naturvårdsverket konstaterar att de flesta fiskemetoder som används drabbas av allvarliga skador under hela fiskesäsongen.

Naturvårdsverket noterar att skydds jakt efter säl ibland endast kan förväntas ha en relativt begränsad och tillfällig effekt mot skador. Men Naturvårdsverket bedömer att skydds jakt kan vara en lämplig lösning då jakten kan få sälar att undvika de områden som nyttjas av fiskare och då den kan riktas mot skadegörande individer.

Naturvårdsverket bedömningen att vikaresäl med stor sannolikhet kommer fortsätta att orsaka allvarliga skador under 2016. Skydds jakt efter vikaresäl behövs därför för att det ska finnas möjlighet att förhindra skador.

Annan lämplig lösning

Det finns flera olika skadeförebyggande åtgärder som generellt kan vidtas för att minska sälskadorna på fisket, exempelvis;

- fiske vid olika tidpunkter på dygnet
- skrämman bort sälarna från fiskeplatserna med exempelvis ljud
- vakta vid redskapen
- fiske i kortare perioder
- byte av fångstplatser
- val av redskap som är särskilt utformade

Erfarenheterna visar att dessa skadeförebyggande åtgärder har begränsad och oftast kortvarig effekt. Trots en längre tids arbete för att utveckla redskap och metoder som ska vara säkra mot sälangrepp finns det ännu inte fiskeredskap som effektivt förebygger och minskar risken för sälskador för alla typer av fiske och för alla fiskares behov och förutsättningar. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att det saknas annan lämplig lösning än skydds jakt för att förhindra de allvarliga skador som orsakas av vikaresäl.

Gynnsam bevarandestatus

Helsingforskommissionen (det styrande organet för Helsingforskonventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö) föreslår att det undre referensvärdet för antalet vikaresälar bör ligga på minst 10 000. Detta referensvärde är även det som i enlighet med art- och habitatdirektivet inrapporterats av Sverige till Europeiska Unionen.

Genom att antalet vikaresälar överstiger referensvärdet säkras den biologiska nivå som krävs för att upprätthålla ett livskraftigt bestånd. Skydds jakt kan tillåtas utan att gynnsam bevarandestatus äventyras om populationen överstiger denna nivå och har en långsiktig positiv tillväxt.

Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för övervakning av beståndsutvecklingen hos sälarterna i de svenska havsområdena. Övervakningen utförs av Naturhistoriska riksmuseet. Av yttrande från Naturhistoriska riksmuseet framgår att år 2015 kunde över 17 000 vikaresälar räknas i Bottenhavet. De senaste två årens räkningar av vikaresäl är dock inte jämförbara med tidigare räkningar från 1988 till 2013 då isen smälte betydligt tidigare de två senaste åren. Detta har en stor påverkan på hur många sälar som kan räknas. Beståndets tillväxt uppskattas till 4,5 procent per år, vilket är lägre än artens maximala tillväxthastighet. Naturvårdsverket bedömer mot denna bakgrund att skydds jakt efter totalt 100 vikaresälar fördelat på berörda län enligt ovan inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Sammanfattningsvis gör därför Naturvårdsverket bedömningen att samtliga förutsättningar är uppfyllda och fattar därför beslut om att tillåta skydds jakt efter vikaresäl.

Villkor

De beslutade jakttiderna syftar till att ge så goda förutsättningar som möjligt för skydds jakt efter vikaresäl samtidigt som hänsyn tas till sälarnas behov av ro under kutningstiden.

Syftet med skydds jakten är att förhindra allvarliga skador på fångst och redskap och en förutsättning är att det inte finns någon annan lämplig lösning. Därför tillåts skydds jakten endast i närheten av platser där fiske bedrivs (inom 200 meter) och där vikaresälar orsakat skador på fiskeredskap eller tagit fångst från redskapen.

För att underlätta bärgning av fällda sälar får jakten ske från båt med motorn påslagen. Ammunition av klass 2 tillåts för att möjliggöra användning av ammunition som minskar risken för rikoschetter.

Verkställighet och kungörelse

Med hänsyn till att skadorna är allvarliga och pågående är det viktigt att skydds jakten kan inledas snarast möjligt efter att hänsyn tagits till kutningstiden. Detta är nödvändigt för att förhindra att ytterligare allvarliga skador uppstår. Det finns därför skäl för att beslutet ska gälla även om det överklagas.

Beslutet ska delges genom så kallad kungörelsedelgivning. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Naturvårdsverket på Valhallavägen 195 i Stockholm.

Upplysningar

Detta beslut om skyddsjakt efter vikaresäl ger inte stöd för jakt på annans jaktområde. Naturvårdsverket har inför beslutet utvärderat erfarenheterna från den skyddsjakt efter säl som tidigare genomförts och tagit del av remissvar samt andra synpunkter.

Jakträtten är en rättighet med starkt skydd. Det bör enligt Naturvårdsverket föreligga starka skäl för att denna rättighet ska inskränkas. Intresset av att jakträtten skyddas bör ställas mot omfattningen på skadorna som orsakas av säl. Det är även av betydelse huruvida skyddsjakt kan användas för att effektivt förhindra att skador uppstår.

Det finns stora skillnader mellan olika delar av kusten vad gäller förutsättningarna för fisket och skyddsjakt efter säl. Skadorna som orsakas av säl är dock omfattande och allvarliga längs med hela landet. Naturvårdsverket gör emellertid bedömningen att möjligheten att bedriva skyddsjakt på annans jaktområde i flertalet fall inte är en nödvändig förutsättning för att skyddsjakt ska kunna bedrivas. Naturvårdsverket bedömer därför att det inte finns tillräckligt starka skäl för att tillåta jakt på annans jaktområde.

Naturvårdsverket noterar även att länsstyrelserna med stöd av 47 § jaktförordningen får meddela tillstånd till jakt på sådant allmänt vatten och sådana holmar, klippor och skär som avses i 12 § andra stycket jaktlagen. Det är även möjligt att efter överenskommelse bedriva skyddsjakt efter säl på annans jaktområde.

Inför eventuellt beslut om skyddsjakt efter säl för kommande år kommer Naturvårdsverket att efterfråga redogörelser av erfarenheter från årets skyddsjakter från berörda länsstyrelser.

Kontaktuppgifter till Naturvårdsverkets kundtjänst och webbplats

Webbplats: www.naturvardsverket.se/saljakt

E-post: viltforvaltning@naturvardsverket.se

Telefon: 010-698 10 00 (vardagar 08:00-16.30)

Se bilaga för information om hur man överklagar.

Beslut i ärendet har fattats av biträdande avdelningschefen Rikard Janson efter föredragning av handläggaren Emil Ekström. I ärendets handläggning har sektionschefen Gunilla Ewing Skotnicka, handläggaren Per Risberg och juristen Nils Henriksson deltagit.

Rikard Janson

Emil Ekström

Kopia till:

Finlands Viltcentral
Havs- och vattenmyndigheten
HELCOM
Jordbruksverket
Jord- och Skogsbruksministeriet, Helsingfors
Jägarnas Riksförbund
Kustbevakningen
Lantbrukarnas Riksförbund
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Miljödepartementet, Stockholm
Miljöministeriet, Helsingfors
Naturhistoriska riksmuseet
Näringsdepartementet, Stockholm
Program Sälar och Fiske
Skärgårdarnas riksförbund
Svenska Fiskares Riksförbund
Svenska Jägareförbundet
Svenska Naturskyddsföreningen
Svenska Rovdjursföreningen
Sveriges Fiskevattenägareförbund
Sveriges lantbruksuniversitet
Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
Sveriges Yrkesfiskares Ekonomiska Förening
Viltskadecenter
Världsnaturfonden WWF
Ålands landskapsstyrelse

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Stockholm.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och det ska vara undertecknat.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.